

Programma 6 Energie

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

We werken aan een duurzame en energiezuinige samenleving om onze provincie aantrekkelijk en concurrerend te houden richting 2030. Voor Brabant als innovatieve maak-regio en verbonden netwerksamenleving biedt de energietransitie volop kansen. Bijvoorbeeld voor nieuwe banen, ontwikkelruimte voor industrie en mobiliteit, schone lucht, toekomstbestendige woningen en kostenbesparing. We zien de energietransitie als een gedeelde opgave waarbij draagvlak cruciaal is. De inzet van burgers, bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties is nodig om deze systeemverandering te laten slagen. De overgang naar het nieuwe systeem verandert álle sectoren, van mobiliteit (elektrisch rijden) tot wonen (over op nieuwe warmtesystemen) en industrie (nieuwe processen). Met onze partners willen we richting 2030 de CO₂-emissies als gevolg van energiegebruik met 50% verminderen en ten minste 50% van de nog benodigde energie duurzaam opwekken om aan onze verplichtingen uit het klimaatakkoord te voldoen. Door in te zetten op besparing en duurzame / hernieuwbare energieproductie leveren we een bijdrage aan het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen en verbeteren we de luchtkwaliteit voor onze inwoners. In het nieuwe energiesysteem gaan we over op bronnen die in de meeste gevallen tijdelijker en lokaler van aard zijn. Met meer flexibiliteit op het energienet is het nodig om vraag- en aanbod te matchen. Digitalisering gaat hierbij een cruciale rol spelen. Denk daarbij aan mogelijkheden voor opslag (en conversie) voor buffering van energie. Smart energy maakt het mogelijk om vraag en aanbod volledig automatisch te koppelen en zorgt daarmee voor een effectief en efficiënt energiesysteem. Om een goed beeld te krijgen van de mogelijkheden voor een toekomstige energiemix voeren we een energiesysteemstudie uit. Daarnaast worden ook de mogelijkheden voor waterstof en kernenergie onderzocht. Tevens vindt eind 2020 de herijking van het uitvoeringsprogramma Energie Verbindt plaats op basis van het nieuwe bestuursakkoord (2020-2023), waarbij onderstaande beleidsprestaties en indicatoren deels aangepast kunnen worden.

Wat willen we bereiken?

Verduurzaming van de energieopwekking

Om het doel (100% duurzame energie in 2050, grotendeels afkomstig uit Noord-Brabant) te behalen, leggen we de komende jaren sterk de nadruk op de ontwikkeling van energieprojecten, zoals wind- en zonprojecten, geo- en aquathermie en projecten voor conversie en opslag van energie. Het toekomstbeeld van 100% duurzame energie vormt een grote uitdaging. Complex, maar zeker mogelijk met de Brabantse mentaliteit van 'de handen ineenslaan en aanpakken'.

Indicator:

- **Totale productie van hernieuwbare energie in petajoule (PJ) (verplichte indicator, bron Klimaatmonitor)**

Wat gaan we daarvoor doen?

Doorlopen ruimtelijke (vergunning)procedures op verzoek van gemeenten en/of initiatiefnemers

Indicator: 100% van de verzoeken van gemeenten om samen op te trekken in het kader van aantal ondersteunde procedures zijn gehonoreerd.

Opstellen Regionale Energie Strategieën

2020	2021
4 concept-RES-en	4 vastgestelde RES-en

Verminderen broeikasgasemissies

We zetten volop in op besparing en verduurzaming, want (fossiele) brandstoffen die je niet verbruikt leveren geen uitstoot op en duurzame energie evenmin. Fossiele brandstoffen leveren door CO₂-uitstoot de belangrijkste bijdrage aan de totale uitstoot van broeikasgassen.

Indicatoren:

- **(Verplicht) Totale emissie broeikasgassen (uitgedrukt in CO₂-equivalenten) in absolute aantallen (in tonnen uitstoot) (bron Klimaatmonitor)**
- **Emissie gerelateerd aan energie: totale CO₂- emissie in absolute aantallen (in tonnen uitstoot) (bron Klimaatmonitor)**

Wat gaan we daarvoor doen?

Bevorderen energiebesparing bij bedrijven onder provinciaal bevoegd gezag

Indicator	2020	2021	2022	2023	2024
Het aandeel van bedrijven dat gecontroleerd is door de omgevingsdiensten	25%	50%	75%	100%	
Aandeel van de bedrijven dat maatregelen treft/voldoet				75%	100%

Mobiliteit

Zie programma Mobiliteit m.b.t. duurzaam bouwen en beheren van provinciale infrastructuur en 100% elektrische bussen in concessies in Brabant.

We delen kennis met en faciliteren gemeenten in het realiseren van de lokale warmtetransitie

Indicator: Brabant-brede kennisinfrastructuur voor warmtetransitie is beschikbaar en laagdrempelig benaderbaar voor gemeenten.

We ontwikkelen instrumentarium voor energiebesparing bij maatschappelijk vastgoed

Indicator: we ontwikkelen instrumentarium voor energiebesparing voor 2 typen vastgoed t/m 2023.

Bijdrage leveren aan een toekomstbestendige energie-infrastructuur

We gaan van een centraal gestuurd, fossiel energiesysteem (voor elektriciteit, warmte en voorstuwingskracht) naar een flexibel, duurzaam energiesysteem. Een systeem met bronnen die in de meeste gevallen meer tijdelijk en lokaal van aard zijn, zon- en windenergie bijvoorbeeld zijn variabel. Energieconversie en -opslag zullen daarom van cruciaal belang worden om altijd voldoende energie te kunnen leveren.

Indicator:

- **Bijdragen aan de ontwikkeling van oplossingen voor opslag en conversie voor een haalbare en betaalbare energietransitie**

Wat gaan we daarvoor doen?

Realiseren van een strategisch netwerk van (semi-)publieke laadpunten

Indicator: Minimaal 1 laadpunt per 5 elektrische personenvoertuigen (2021)

Stimuleren netwerksamenwerking rond en eerste uitrol van innovaties in de energie-infrastructuur

Indicator: 2 ondersteunende samenwerkingsverbanden t/m 2023.

Provinciale inkopen, infrastructuur en vastgoed verregaand circulair en energieneutraal

Ook verduurzaming van de provinciale organisatie en bezittingen, zoals wegen, levert een bijdrage aan energiereductie en circulariteit. Verregaand betekent best beschikbare mogelijkheden worden beoordeeld op basis van kosten over de levenscyclus (LCC).

Indicator:

- **Om draagvlak en marktstimulans te creëren treedt de provincie Noord-Brabant via aanbestedingen en inkoop op als ‘goed voorbeeld’.**

Wat gaan we daarvoor doen?

Mobiliteit

Zie programma Mobiliteit m.b.t. duurzaam bouwen en beheren van provinciale infrastructuur; Samenwerkingsverband voor duurzaam bouwen (Indusa).

Verduurzamen provinciale bedrijfshuisvesting

Het energielabel van de provinciale bedrijfshuisvesting is minimaal label C en waar mogelijk label A geworden in 2023.

Beleidskaders en uitvoeringsagenda's

Beleidskaders

- De Brabantse Omgevingsvisie ‘De kwaliteit van Brabant’;
- Energieagenda 2019-2030 (PS 14 december 2018, 86/18);
- Nationaal klimaatakkoord (28 juni 2019);

Uitvoeringsagenda's;

- Uitvoeringsprogramma Energie (GS 1 oktober 2019).
- Herijking Uitvoeringsagenda (planning eind 2020)

Verbonden partijen

Voor het realiseren van de doelstellingen uit dit begrotingsprogramma worden onderstaande verbonden partijen ingezet:

- Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij;
- Energiefonds Brabant;
- Innovatiefonds Brabant;
- Enexis NV/ Enpuls.

Nadere informatie over verbonden partijen staat in de paragraaf Verbonden partijen.

Ontwikkelingen en onzekerheden

Afhankelijkheid vele partners / marktwerking

De energietransitie biedt grote kansen, maar is tevens een complexe opgave, waarin op vele terreinen gelijktijdig verandering noodzakelijk is en waarvoor vele spelers nodig zijn. De vijf transitiepaden(linkje) vragen allemaal, op zichzelf én in onderlinge samenhang, verandering van overheden, maatschappelijke instituties, bedrijven en inwoners. De provincie is slechts één van de vele noodzakelijke spelers en

bovendien een speler met beperkte sturende mogelijkheden. Daarmee is onze invloed beperkt en is focus op samenwerking en rolname belangrijk. We hebben weinig wettelijke taken op het gebied van de energietransitie, het grootste gedeelte van de opgave dient gerealiseerd te worden door andere partijen dan de provincie. Als provincie zijn we slechts één van de spelers die aan deze opgave werken. Samen met Europa, het Rijk, provincies, gemeentes, kennisinstellingen en het bedrijfsleven (MKB) leveren we een bijdrage aan het genoemde resultaat. Nadere informatie over financiële risico's en risicomanagement staat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Klimaatakkoord

Gezien het feit dat de doelstellingen van het Klimaatakkoord passen binnen de kaders zoals PS deze heeft vastgesteld in de Omgevingsvisie en Energieagenda 2019-2030 voorzien wij vooralsnog geen extra provinciale kosten. Landelijk volgt een bestuurslasten onderzoek. Wij gaan ervan uit dat indien er extra taken naar de provincie komen daarvoor ook extra middelen vanuit het rijk meekomen.

Wat mag het kosten?

Financiële toelichting (op de verschillen tussen de ramingen 2021 en 2020)

De verschillen in de raming van de lasten in 2021 ten opzichte van 2020 (ruim € 4 mln.), worden met name veroorzaakt doordat in 2020 nog uitgaven zijn begroot als uitloop van de investeringsagenda Energietransitie 3e tranche.

Bedragen x € 1.000	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
<u>Lasten</u>						
Programma lasten	11.664	10.268	6.110	5.050	4.965	959
Organisatiekosten	4.257	3.705	2.888	0	0	0
totaal lasten	15.921	13.972	8.998	5.050	4.965	959
<u>Baten</u>						
totaal baten	794	1.401	181	181	181	181
saldo baten en lasten	-15.127	-12.571	-8.816	-4.868	-4.783	-778